

Đề c sai 'Bình Ngô đề i cáo' trong đêm Đề i l

Tác Giả: Khu&#t H&#u

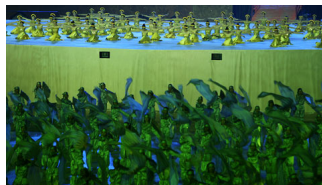
Thứ Sáu, 15 Tháng 10 Năm 2010 04:53

"Thăng Long - Hà Nội - thành phố r&#ng bay"

s&# là m&#t ch&#ng trình ngh&# thu&#t toàn bích trong bu&#i b&# m&#c Đề i l&# chào m&#ng nghìn năm Thăng Long - Hà Nội, n&#u ch&#ng có nh&#ng sai sót không đáng x&#y ra.

Ng&#&#i xem th&#t ti&#c và có ph&#n ph&#n c&#m khi trên n&#n sân kh&#u hoành tráng v&#i nh&#ng ti&#t m&#c hay, công phu l&#i ph&#i nghe ng&#&#i ngh&# sĩ đề c sai l&#i nh&#ng đo&#n vẫn trong bài B&#ch Đề ng giang phú c&#a Tr&#ng Hán Siêu và bài Bình Ngô đề i cáo c&#a Nguy&#n Trãi.

1-"Thăng" bị n thành "thanh"

Bu&#i trình di&#n t&#i 10/10th&#i sânAv&#nĐ&#ng M&#Đ&#nh.

Bài B&#ch Đề ng giang phú có đo&#n: "Gi&#c tan muôn thu&# thăng bình - B&#i đâu đ&#t hi&#m c&#t mình đ&#c cao"

(Nguyên văn ch&# Hán: "H&# tr&#n b&#t c&#m đ&#ng h&#, thiên c&# thăng bình - Tín chi: b&#t t&#i quan hà chi hi&#m h&#, duy t&#i ý đ&#c chi m&#c kinh").

Đo&#n này đã bị đ&#c sai thành: "Gi&#c tan muôn thu&# thanh bình - B&#i đâu đ&#t hi&#m c&#t mình đ&#c cao". Trong nguyên văn ch&# Hán là "thăng bình", ch&# không ph&#i "thanh bình", là "hi&#m" (đ&#u h&#i), ch&# không ph&#i "hi&#m" (đ&#u s&#c).

Tr&#&#c h&#t THĂNG BÌNH và THANH BÌNH khác nhau &#ch&#: THĂNG BÌNH là v&#a thái bình, v&#a phát tri&#n th&#nh v&#&#ng, còn THANH BÌNH không bao hàm s&# phát tri&#n.

2-"Hi&#m" b&#ng hóa "hi&#m"

Tuy nhiên, sai sót này là đáng tiếc nhưng cũng chưa phải là nghiêm trọng.

Điều đáng nói là "đ&#t H&#M" (đ&#u h&#i) b&# đ&#c thành "đ&#t H&#M" (đ&#u s&#c). Sai m&#t t&# mà làm hỏng c&# ý t&# sâu xa c&#a t&#n nhân.

Ng&#i trình đ&# bình th&#&#ng nh&#t cũng th&#y hai ch&# "đ&#t H&#M" (đ&#u s&#c) đi v&#i "đ&#c cao" là không h&#p nghĩa, là vô nghĩa, ngô nghê.

Ph&#i là "đ&#t H&#M" (đ&#u h&#i) đi v&#i "đ&#c cao" m&#i nói lên đ&#&#c m&#i quan h&# gi&#a "đ&#a linh" và "nhân ki&#t", m&#i làm n&#i b&#t lên đ&#&#c vai trò, s&#c m&#nh c&#a "nhân ki&#t" đ&#i v&#i "đ&#a linh", vai trò, s&#c m&#nh c&#a đ&#c cao, đ&#c lãnh dân t&#c.

Ta th&#ng gi&#c không ch&# b&#i "đ&#t hi&#m" mà quan trọng h&#n là b&#i dân t&#c ta có "đ&#c cao", "đ&#c lãnh".

T&# t&#&#ng yêu n&#&#c mang đ&#m ch&#t nhân văn này là t&# t&#&#ng xuyên suốt B&#ch Đ&#ng giang phú cũng nh&# m&#t s&# tác ph&#m khác.

&# bài th&# B&#ch Đ&#ng giang (Sông B&#ch Đ&#ng), Nguy&#n S&#&#ng (th&#i Tr&#n) vi&#t: "S&# nghi&#p Trùng H&#ng ai đ&# bi&#t - N&#a do sông núi, n&#a do ng&#&#i" (b&#n đ&#ch).

Trong bài X&#&#ng Giang phú, Lí T&# T&#n (1378 - 1457) cũng kh&#ng đ&#nh: "Có đ&#c công m&#i l&#n - Có ng&#&#i đ&#t m&#i linh - Gi&# n&#&#c không c&#t &# hi&#m y&#u - Gi&# dân không c&#t &# hùng binh" (b&#n đ&#ch). Đ&#c "đ&#t H&#M" (đ&#u h&#i) thành "đ&#t H&#M" (đ&#u s&#c), sai m&#t t&# mà làm sai l&#c c&# ý t&# sâu xa c&#a t&#n nhân. Không nên coi đó là đ&#u nh&# nh&#t. T&#c ng&# có câu "sai m&#t li đi m&#t đ&#m".

3-"Núi sông" hay "n&#c non"?

Bài Bình Ngô Độc cáo cũng b&#c không chính xác.

Câu "Núi sông b&#c cõi đã chia" (nguyên văn ch&# H&#n: "S&#n xuyên chi c&#&#ng v&#c kí thù") b&#c thành "N&#&c non b&#c cõi đã chia".

Đ&#c là ch&#a k&#, ng&#&i đ&#c đã l&#y b&#n đ&#ch cũ: "Cùng H&#n, Đ&#&ng, T&#ng, Nguyên m&#i bên hùng c&# m&#t ph&#&ng". Câu này ph&#i là "Cùng H&#n, Đ&#&ng, T&#ng, Nguyên m&#i bên x&#ng đ&# (ho&#c làm đ&#) m&#t ph&#&ng " (nguyên văn ch&# H&#n: "Đ&# H&#n, Đ&#&ng, T&#ng, Nguyên nhi các đ&# nh&#t ph&#&ng").

C&#n l&#u ý là &# bài Nam qu&#c s&#n hà, tác gi&# đã th&# hi&#n m&#t ý th&#c dân t&#c sâu s&#c và m&#nh m&# qua t&# "đ&#" (Nam đ&# c&#). &# Bình Ngô Độc cáo, Nguy&#n Tr&#i ti&#p t&#c phát huy ý th&#c dân t&#c, ni&#m t&# hào dân t&#c sâu s&#c và m&#nh m&# đó: "các đ&# nh&#t ph&#&ng".

Nhi&#u b&#n dịch tr&#&c đây đ&#ch là "làm ch&#" ho&#c "hùng c&#" thì nay đ&#u đã b&# mà gi&# nguyên ch&# "đ&#" đ&# gi&# nguyên giá tr&# to l&#n c&#a tác ph&#m. "Hùng c&#" và "làm đ&#" là r&#t khác nhau c&# v&# tính h&#p pháp và quy&#n l&#c làm ch&#.

B&#ch Đ&#ng giang phú và Bình Ngô Độc cáo đ&#u là nh&#ng áng văn b&#t h&#, đ&#&c gi&#ng trong nhà tr&#&ng. N&#u không nói ra nh&#ng sai sót đó thì khi ch&#&ng trình này đ&#n v&#i b&#n bè qu&#c t&#, nh&#ng ng&#&i tìm hi&#u v&# Vi&#t Nam, hi&#u bi&#t v&# Vi&#t Nam, s&# nghĩ gì ? Nh&#ng sai sót l&# ra không đáng có &# m&#t ch&#&ng trình hoành tráng và đ&#&c xem là khá toàn bích.

Đêm 10 tháng 10 năm 2010

* Khu&#t H&#u